

županstvih poslom, o tem ne more vlada razsojevati, o tem imajo po krajevnih razmerah razsojevati občine same. — Slovenski župani! Dajte poslom edino le slovenske poselske knjižice. Veljale bodo povsod, če se tudi repenčijo nemški purani.

Silno zanimiv je bil odgovor grofa Thuna na interpelacijo Spinčiča in tovarišev, ki so se pritoževali nad tem, da politične oblasti v Primorju dopisujejo slovanskim občinam v italijanskem jeziku. Minister pove zbornici, da je vlada izdala dne 5. novembra 1898 naročilo, naj upravne oblasti dopisujejo raznim strankam v njihovem jeziku, da se izognejo vsem opravičenim pritožbam. To je jako važno. Naj pa tudi vse slovenske občine dopisujejo oblastnim samo le v slovenskem jeziku.

Nemškimi narodnjakom tudi ni bilo po volji, da je slovenska posojilnica v Št. Janžu na Koroškem začela uradovati v slovenskem jeziku in v tem jeziku doposlala svoje izkaze trgovinski in obrtni zbornici v Celovcu. Grof Thun je izjavil, da od tistih mal, ko je ta posojilnica sklenila, da bo uradovala v slovenskem jeziku, morajo vse oblasti sprejemati njene dopise v slovenskem jeziku.

Obravnavala se je potem postava za stran zboljšanja plač za državne uslužbence. Razgovor se pa ni končal še v tej seji. Ob koncu seje predlaga poslanec Wachnjan, naj se na dnevni red prihodnje seje deneta postavi, kateri je predložila vlada v zadnji in današnji seji, namreč da se pogodba z Ogrsko podaljša za šest mesecev, in naj se vladi dovoli, skozi tri mesece pobirati davke po načinu, ki je zdaj veljaven. Tu se je pa vzdignil grozen upor od strani nemških narodnjakov, ki so izjavili, da ne pustijo obravnavati o nobenem vladnem predlogu, preden se ne odstranijo znane češke jezikovne narredbe. Vkljub ugovoru nemških narodnjakov je dal predsednik dr. Fuchs Wachnjanov predlog na glasovanje. Ko se je večina zbornice izrekla za ta predlog, so prav pobalinsko zmerjali predsednika nemški narodnjaki, in v groznem kriku je predsednik sklenil sejo.

Na Dunaju, 13. decembra.

Obstrukcija oživljena.

Na dnevnem redu današnje seje je stala obravnava za zboljšanje plač državnih uslužbencev. Ko so se prebrali razni dopisi, prošnje in interpelacije, in ko so ministri Thun, Wittek, Dipauli in Kaizl odgovorili na nekatera vprašanja, se vzdigne dr. Lemiž ter pravi:

»Ministerski predsednik je odgovoril na neko interpelacijo Spinčiča, da je ukazal oblastnim, naj občejuje s slovanskimi strankami v njihovem jeziku, na neko vprašanje poslanca Schoisswolla, da smejo županstva na Spodnjem Štajarskem izdajati poselske knjižice v slovenskem jeziku in na interpelacijo Lemeža proti slovenskemu uradovanju posojilnice v Št. Janžu na Koroškem, da sme ta posojilnica uradovati v slovenskem jeziku in v istem pošiljati svoje izkaze trgovinski zbornici v Celovcu. Predlagam toraj, naj se o tem odgovoru ministra začne obravnava in se naj o tem predlogu po imenih glasuje.«

Ker je ta predlog podpiralo nad 50 poslancev izmed nemških narodnjakov in nemških naprednjakov, se je moralo glasovati po imenih in se je s tem začel tratiti čas, kakor se je to godilo v pretečenih zasedanjih. Nemški narodnjaki hočejo s takimi in enakimi predlogi zabraniti, da se ne bo v zbornici obravnavalo o vladnih predlogih zastran pogodbe z Ogrsko in zastran državnega proračuna za leto 1899. Predlog se je z 142 glasovi proti 84 glasom odklonil. Potem je prišel na vrsto prusak Schönerer, ki predlaga, naj se v zapisnik današnje seje dene njegov ugovor proti postopanju predsednika, ki noče pripustiti, da bi se začela obravnava o zahtevi ministrov. Ob polu dveh se le se je začel dnevni red z volitvijo poljedelskega odseka. Izmed Slovencev so izvoljeni v ta od-

sek, ki šteje 48 udov: Berks, Pogačnik in Povše.

Nato sta govorila dva levičarja o postavi zastran zboljšanja plač državnim uslužbencem. Ob koncu seje (štrta ura pop.) predlaga predsednik, naj se danes vrši še ena seja zvečer ob 7. uri, da se rešijo predlogi zastran novih lokalnih železnic. Čeravno so Schönerer in drugi levičarji temu ugovarjali, se je predlog sprejel in imeli bomo nocoj še eno sejo.

Po tej dnevni seji pa je zborovala »krščanska slovanska narodna zveza«. Od vseh strani se je razodevala največa ogorčenost nasproti vladi, ki do zdaj še skoraj nobeni zahtevi naše zveze ni zadostila. Da, nekateri najnovejši dogodki v Ljubljani in Gorici celo kažejo, da vladni organi postopajo vedno bolj sovražno proti Slovincem. Kmalu se mora pokazati, jeli slovanska zveza še ud desnice ali prestopi v opozicijo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Celo drugače nego državno-zborski predsednik zna krotiti opozicijske duhove župan prestolnega mesta Dunaja dr. Lueger. Nemška nacionalna in napredna stranka mu poskuša v občinskem odboru motiti redno razpravo ter se noče klanjati njegovim predsedniškim odredbam. Dr. Lueger ne pomišlja dolgo, on pošlje po občinske sluga ter da nepokorneže vreči iz sobane. To se je sedaj prigodilo že dvakrat.

Gradec. Nemški vseučilišni dijaki so hoteli uprizoriti zabavni večer z govori. Policija pa jim večera ni dovolila, dokler ne predložijo prej govorov. Bala se je, da bi govori bili preveč prusaški. Ker dijaki govorov niso predložili, se shod ni dovolil. Vsled tega so v torek zvečer rogovili po mestu ter pred policijskim poslopjem klicali: »Pogibelj policiji!« Dijakom je prihitela na pomoč mestna taktinaža. Policija jih je nekaj zaprla. To so nezdravi pojavi med nemško mladino, katerih so krivi stariši, profesorji in vladna dobrodušnost.

Gorica. Ni skoraj dneva, da bi goriški Slovenci ne poročali o kaki novi predrznosti Nemcev in Lahov nasproti Slovincem. Kaka se je godila 2. dec. slovenskim zastavam, smo že pisali. Danes hočemo povedati, kako izzivalno so postopali na goriški gimnaziji nemški profesorji. Nemški profesor je imel 2. dec. slavnostni govor, v katerem je povdarjal velikansko važnost nemščine v srednjih šolah. In tudi slovenski učenci so ga moralno poslušati. Neki dijak je bojda zapisal njegove besede na desko, in zdaj je proti temu revežu velika preiskava. Dijak bo moral zapustiti gimnazijo, profesor bo ostal. Goriški rodoljubi naj uporabijo to priliko ter naj glasno zahtevajo slovensko gimnazijo.

Istra. V Pulju so pretekle dni odprli prvo hrvatsko šolo. Šolo je ustanovila družba sv. Cirila in Metoda za Istro. Pravzaprav bi jo morala odpreti občina, a ona je italijanska ter ne skrbi za duševni blagor hrvatskih sobčanov, čeprav morajo tudi ti donasati svoje forinte v občinsko blagajno. Toda Slovan se povsod zatira.

Hrvatsko. Volitve na Štajarskem vsled nemčurških sleparij sicer tudi niso vzorne, a take še hvala Bogu vendar niso, kakor na Hrvatskem. Tam madžaronska stranka uporablja nasproti krščanski narodni opoziciji najgrša sredstva, da ne prodre neljuba ji opozicija. Zadnjič je odbila v Pisarovini madžaronska volilna komisija vse opozicijske kandidate. Tako ni čudo, da je zmagal njihov kandidat Vuksan jednoglasno, kajti opozicija se je vsled nezakonitosti vzdržala glasovanja, čeprav je imela osemkrat več glasov.

Ogrsko. Državni zbor ogrski je preložen do 17. decembra. Ker sta odstopila zbornični predsednik Szillagyi in podpred-

sednik Lang, a jeden podpredsednik Kardos je bolan, ni imela zbornica predsedstva in ni mogla dalje zborovati. Volitve novih predsednikov pa hrupna obstrukcija ne pripusti. Cesar je ministerskemu predsedniku Banffyju izrekel zaupanje ter ga prosil, naj vstraja.

Cerkvene zadeve.

Kaj je katoliška cerkev za človeštvo storila?

(Apologetični pogovori.)

V.

Med najlepše čednosti spada nesebična ljubezen do bližnjega. Kdo jo je pa v pravem pomenu učil? Morebiti stari Grki, ki stoje na vrhuncu omike pred krščansko dobo? Ali hrabri Rimljani, ki so njihovo omiko podedovali in deloma dopolnili? Nikakor ne! Ljubezni do bližnjega v pravem pomenu niti poznali niso. »Bližnji« jim ni bil vsak človek, k večjemu samo prijatelj ali sorodnik. Vsi pa, ki so bili druge vere ali druge narodnosti, so bili »barbari«, neolikanci, in nje sovražiti, ni bilo prepovedano; nasprotno, kdor se je nad njimi krvavo maščeval storil je lepo, plemenito delo. A tudi lastne sorojake dejanstveno ljubiti, ni bilo zapovedano. Bolniki, ubožci, posebno pa starčki niso smeli od nikoder pričakovati pomoči. Kdor je v življenju opešal ali se pa ponesrečil ter si sam ne more več pomagati, on je izgubil pravico živeti; ako pogine, kakor živinče na cesti, nič ne škodi. Kdor si življenja sam s svojimi krepostmi ne more vzdrževati, nima pravice živeti, in če ga kdo ubije, se ne pregreši. Taki so bili nazori v starodavnih časih. Zavrgli jih niso niti najbolj razsvitljeni in plemeniti možje. Platon, ki je dika grških modrijanov, jih semtertje celo zagovarja; sovražstvo proti »barbarom« odločno terja.

Bila je to pač žalostna doba v svetovni zgodovini. Tu nastopi naš Odrašenik. V nedopisno ganljivih besedah razloži ljudstvu ljubezen do bližnjega. Pove priliko o usmiljenem Samaritanu in izusti prvi blagonosne besede: »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!« Ne samo prijatelje, dobrotnike, sorodnike moramo ljubiti po njegovi zapovedi, ne, tudi sovražnike. »Ljubite svoje sovražnike; storite dobro onim, ki so vas sovražili, molite za nje, ki vas preganjajo in obrekujejo!« O čudapolne besede! Nikdar jih svet še ni slišal; Kristus jih je prvi izgovoril. Ljubezen do sovražnikov je cvet krščanske ljubezni do bližnjega.

Katoliška cerkev si je povelje svojega Izveličarja dobro zapomnila. Začela je takoj ob svojem začetku po njem se ravnati. Kolikor je v tem oziru storila, je naravnost neizrekljivo. Ogromne so žrtve, katere so verniki na opomin svoje matere, katoliške cerkve, položili in jih še polagajo na oltar najčistejše ljubezni do bližnjega. Nastale so bolnišnice, zavodi, v katerih se bolniki, brez ozira na vero ali na narodnost sprejemajo in se jim najljubeznivše postreže. Dandanašnji je bolnišnic neštevilno veliko. Vsako mesto jih pozna, celo v večjih vaseh so udomačene. Kdo bi mogel oceniti dobrote, ki se ubogim trpinom v njih skazujejo že skoraj dve tisoč let! Koliko solz je bilo v njih posušenih! Koliko žalostnih src potolaženih, bolečin ozdravljenih, želj uslišanih! Cerkev je zidala nadalje po mestih zavetišča za zapuščene sirote, vsprejemišča za popotnike, hiralnice za uboge starčke; zavode za otroke, ki nimajo starišev. Takih dobroteljih zavodov je na tisoče in tisoče. A še več. Katoliški možje so ustanovili cerkvene redove, ki imajo edino le namen, povspeševati ljubezen do bližnjega. Sv. Janez Matha in Feliks Valois sta l. 1198 ustanovila red trinitarcev, ki ima namen, pobirati darove za oprostjenje trpinčenih sužnjev. Sv. Janez